

Ανάλυση των αναγκών στο πλαίσιο του έργου ECO-Center

Το έργο ECO-Center έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Η “Ανάλυση των αναγκών στο πλαίσιο του έργου ECO-Center” αποτελεί σημαντικό πνευματικό αποτέλεσμα του έργου, απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ηλεκτρονικού κυκλώματος για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε ευκαιρίες μάθησης για τους ενήλικες. Η μελέτη περιελάμβανε έρευνα εγγράφων σε κάθε χώρα εταίρο για τη συλλογή επίκαιρων πληροφοριών και την παροχή λεπτομερούς ανάλυσης για την κατάσταση των ακόλουθων κύριων θεμάτων:

- Κατασταση του κλάδου «καθαρό περιβάλλον», με έμφαση στις αδυναμίες / τους κινδύνους·
- Το δυναμικό του τομέα αυτού κατά την εφαρμογή των εθνικών πολιτικών για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών ενηλίκων, προσώπων που αναζητούν εργασία, εργαζόμενων που κινδυνεύουν να χάσουν τις δουλειές τους, ατόμων που πλήττονται από την ανεργία, για την αναδιάρθρωση και τις μεταβάσεις στην σταδιοδρομία·
- Αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη προγραμμάτων / μαθημάτων κατάρτισης·
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: δομή, λειτουργία και συμβολή στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας·
- Ανάγκη αναβάθμισης και επανεκπαίδευσης των εκπαιδευτών ενηλίκων σε καθαρό περιβάλλον·
- Κατασκευή μιας γέφυρας ανάμεσα στα εργαλεία επικύρωσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (EQF) και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) και αναγνώριση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Η ανάλυση των αναγκών οργανώθηκε κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής φάσης του έργου (1-5 μήνες από την έναρξη του έργου) και πραγματοποιήθηκε σε δύο στάδια:

1^ο στάδιο: Δημιουργία μιας στρατηγικής για την ανάλυση των αναγκών και την συλλογή δεδομένων. Κατά το στάδιο αυτό διατυπώθηκε η στρατηγική για την εφαρμογή της ανάλυσης των αναγκών, καθορίστηκαν η μεθοδολογία της έρευνας και ο αλγόριθμος για τη συλλογή δεδομένων και δομήθηκαν οι κανόνες για την επεξεργασία των συσσωρευμένων πληροφοριών.

Η συνεργασία στο πλαίσιο του έργου, ως αποτέλεσμα κοινής απόφασης, διατύπωσε τα κύρια ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν από την ανάλυση των αναγκών και προετοίμασε ένα βοηθητικό ερωτηματολόγιο για τη διευκόλυνση της εργασίας σχετικά με τη μελέτη (βλέπε Παράρτημα 1).

2^ο στάδιο: επεξεργασία των δεδομένων από την ανάλυση των αναγκών και την εξαγωγή συμπεράσματος. Κατά το στάδιο αυτό συλλέχθηκαν τα στοιχεία από τις μελέτες εγγράφων και τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και επεξεργάστηκαν σε εθνικό επίπεδο. Οι εθνικές εκθέσεις που εκπονήθηκαν με τον τρόπο αυτό από κάθε χώρα που συμμετέχει στο έργο περιλαμβάνουν επισκόπηση των εθνικών πολιτικών για το περιβάλλον, τις προοπτικές και τα προγράμματα για την απασχόληση, τις αντίστοιχες μεθόδους διδασκαλίας και τα προγράμματα σπουδών, καθώς και στοιχεία σχετικά με τη συμμόρφωση των εθνικών απαιτήσεων με τα πρότυπα της ΕΕ για την εκπαίδευση (βλέπε Παράρτημα 2).

Τα συνοπτικά εθνικά αποτελέσματα σχημάτισαν τη συνοπτική έκθεση σχετικά με το έργο για την τρέχουσα κατάσταση του προβλήματος που συνδέεται με την ανάπτυξη της οικολογίας σε σχέση με την ηλεκτρονική κατάρτιση εκπαιδευτών ενηλίκων σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ για την εκπαίδευση και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης.

Τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη;

Η Επιτροπή Brundtland επινόησε τον όρο «βιώσιμη (αειφόρος) ανάπτυξη» το 1987 και τον ανακήρυξε ως πρότυπο για τις μελλοντικές περιβαλλοντικές πολιτικές όλων των χωρών του κόσμου (Brundtland, Το κοινό μέλλον μας). Η Επιτροπή απαιτεί όπως η βιώσιμη ανάπτυξη θεωρείται ως οικονομικο-κοινωνική ανάπτυξη, στην οποία πρέπει να συνδυάζονται οι οικονομικοί, περιβαλλοντικοί και κοινωνικοί στόχοι. Οι ανάγκες των ανθρώπων που ζουν σήμερα θα ικανοποιηθούν χωρίς να γίνεται συμβιβασμός με τις ανάγκες των μελλοντικών γενεών. Οι οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές τάσεις πρέπει να θεωρούνται ως ένα ενιαίο σύνολο. Ως εκ τούτου, η βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρεται στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη, η οποίες παρέχουν ένα φυσικό μέσο βιοπορισμού στις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές.

Εδώ παρουσιάζονται εν συντομία οι κατευθυντήριες αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης: τα βασικά

κριτήρια, όπως η διατήρηση της φυσικής ποικιλότητας (βιοποικιλότητας) και η προστασία του εδάφους, των φυσικών πόρων, των υδάτων, του αέρα, της βλάστησης, κ.λπ.

Οικονομική βιωσιμότητα

Στόχος της αειφόρου ανάπτυξης είναι να επιβραδυνθούν οι συνεχώς αυξανόμενες ροές υλικών και ενέργειας και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των υλικών και της ενέργειας (στρατηγική απόδοσης). Αυτά είναι σημαντικά κριτήρια σύμφωνα με τα οποία:

- οι ανανεώσιμοι πόροι και οι πηγές ενέργειας πρέπει να αξιοποιούνται περισσότερο (ως το βαθμό αναγέννησης),
- Η χρήση των μη ανανεώσιμων πόρων και της ενέργειας πρέπει να μειωθεί και η αντικατάστασή τους με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να αυξηθεί,
- πρέπει να ελαχιστοποιηθούν οι εκπομπές (στο πλαίσιο της ικανότητας απορρόφησης και δραστηριότητας των προσβεβλημένων φυσικών συστημάτων) και
- η χρήση επικίνδυνων τεχνολογιών

Κοινωνική δικαιοσύνη

Ο κύριος στόχος της κοινωνικής δικαιοσύνης είναι η δικαιοσύνη στην κοινωνία, μεταξύ των κοινωνιών και των γενεών. Επιπλέον, το ίδιο είδος σχέσεων αφορά και τη χρήση των φυσικών πόρων, όπως τα ίσα δικαιώματα ως προς την εφαρμογή διαφορετικών μορφών ανάπτυξης και μοντέλων βιώσιμου τρόπου ζωής (επάρκεια). Ωστόσο, αυτή η κατευθυντήρια αρχή δεν συνεπάγεται την επίλυση των ζητημάτων που σχετίζονται με τη διανομή και τη δικαιοσύνη σε παγκόσμια κλίμακα, μέσω της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης.

Συνεργασία σε παγκόσμια κλίμακα

Όλοι οι λαοί και κοινωνικές ομάδες φέρουν και υποβοηθούν την βιώσιμη ανάπτυξη. Η ανάπτυξη αυτή σκοπεύει στην συνεργασία και συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην υλοποίηση της περιβαλλοντικής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Οι τοπικές δράσεις θεωρούνται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επίλυση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων λόγω της παγκόσμιας επίδρασης των τοπικών και περιφερειακών αποφάσεων που λαμβάνονται σχετικά με το περιβάλλον. Ως εκ τούτου, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης έχει ως στόχο την ευρεία συμμετοχή των πολιτών, των τοπικών ενώσεων, των ιδρυμάτων και

οργανισμών, της κυβέρνησης και της εκκλησίας, καθώς και των επιχειρηματικών κύκλων και των επιχειρήσεων στην επίλυση συγκεκριμένων τοπικών προβλημάτων.

Σε γενικές γραμμές, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα περίπλοκη και με καθολική ερμηνεία. Οι δημιουργία δικτύων κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών στόχων και η επέκταση της προοπτικής, λαμβάνοντας υπόψη την παγκόσμια και την χρονική διάσταση της ανθρώπινης δραστηριότητας, χαρακτηρίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Αυτή δεν περιέχει απλές οδηγίες για δράση. Η έννοια αυτή μάλλον σκιαγραφεί την αναζήτηση και βελτιστοποίηση των διεργασιών με ανοικτό άκρο η οποία διέπεται από διαφορετικές (περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές) αρχές. Αυτή καθορίζει αυτόν τον στόχο της ως εισαγωγή στην επίλυση των παγκόσμιων προβλημάτων, τον πειραματισμό και την διατήρηση ενός διαλόγου με την κοινωνία. Σε μακροπρόθεσμη βάση θα δημιουργηθεί μια κοινωνία της γνώσης στην οποία οι άνθρωποι θα ανταλλάσσουν αμφιλεγόμενες και διαφορετικές απόψεις, βασικούς στόχους και αξίες. Πρέπει να αναζητούνται λύσεις για να ανοίξουν θέματα και προβλήματα και να δοκιμάζονται εναλλακτικές και βελτιστοποιημένες λύσεις.

Ο ρόλος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την βιώσιμη ανάπτυξη

Τα παιδιά, οι νέοι και οι ενήλικες πρέπει να προετοιμάζονται μέσω της εκπαίδευσης για την περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάπτυξη σε αυτή τη διαδικασία σχεδιασμού της κοινωνίας. Για το λόγο αυτό οι απαίτηση της Ατζέντας 21 για τον επαναπροσανατολισμό της εκπαίδευσης προς την αειφόρο ανάπτυξη έχει ως στόχο να αναπτύξει επίσης τις δεξιότητες για την εφαρμογή της βιώσιμης ανάπτυξης που σχετίζονται με την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.

Διδακτικές αρχές

Η σύγχρονη εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη επιτρέπει τη μετάδοση γνώσεων, τον προσδιορισμό των αξιών και την ανάπτυξη της προσωπικότητας. Έχει επίσης ως στόχο της την ανάπτυξη των δεξιοτήτων μάθησης. Οι τελευταίες αποτελούνται από πραγματικές, μεθοδολογικές, κοινωνικές και προσωπικές δεξιότητες. Οι δεξιότητες αποκτώνται μέσω της ενεργού διερεύνησης του τεχνικού και διεπιστημονικού περιεχόμενου της κατάρτισης.

Ο DeHaan (1998) εξηγεί τα βασικά στοιχεία του μοντέλου της αρμοδιότητας ως εξής: «Υπό τον

όρο μεθοδική ικανότητα εννοούμε την ικανότητα για εργασία και σκόπιμη εφαρμογή εξειδικευμένων γνώσεων. Αυτή δίνει τη δυνατότητα για συστηματική αντιμετώπιση των προβλημάτων, τη διαμόρφωση νέων δημιουργικών συνδυασμών των πληροφοριών και λύσεων, την αναγνώριση αλληλεξαρτήσεων μεταξύ των προβληματικών παραγόντων και μεταξύ των πιθανών λύσεων, για τη συμφραζόμενη και κριτική στάση έναντι των προβλημάτων και τη δημιουργία λύσεων και για το συλλογισμό σχετικά με τους κινδύνους από την επίλυση προβλημάτων.» (Hahn, 1998, Schlüsselkompetenzen).

Ο όρος κοινωνική ικανότητα περιλαμβάνει τη δυνατότητα αναζήτησης, μαζί με άλλους ανθρώπους, λύσης για τα προβλήματα και ευκαιριών για την εποικοδομητική και κριτική συνεργασία. Μεταξύ αυτών είναι, φυσικά, η ενσυναίσθηση με άλλους ανθρώπους, η επίδειξη αλληλεγγύης και δέσμευσής με αυτούς. Η ιδέα για συμμετοχή και η μοιρασμένη δέσμευση αποτελεί επίσης κοινωνική ικανότητα. Η έννοια της αυτοϊκανότητας σημαίνει την ικανότητα να «οργανώνονται, αναπτύσσονται, σχεδιάζονται και εξασφαλίζονται νέα οράματα και μια ζωή που αξίζει να τη ζεις. Τέλος, η προσωπική αρμοδιότητα περιλαμβάνει και την ικανότητα για αυτοανάλυση.» (Haan, 1998, ό.π.).

Προκειμένου να προωθηθεί η στοχευμένη εμπειρογνωμοσύνη για τις διαδικασίες της βιώσιμης ανάπτυξης, της εκπαίδευσης και της μάθησης, οι διαδικασίες αυτές πρέπει να είναι σύμφωνες με τις ακόλουθες διδακτικές αρχές:

• Προσανατολισμός προς την κατάσταση

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης έχει ως στόχο και αφορά κάθε άτομο σε διάφορους τομείς της ζωής. Ο προσανατολισμός της μάθησης στις καταστάσεις της ζωής σημαίνει να λαμβάνεται υπόψη η εμπειρία της ζωής. Στις δικές του καταστάσεις της ζωής ο άνθρωπος αποκτά εμπειρία, αντιμετωπίζει συγκρούσεις συμφερόντων που μπορούν να αναλυθούν, η προστασία του περιβάλλοντος και η αειφόρος σχεδιασμός μπορούν να δοκιμαστούν και να αποκτηθεί εμπειρία από την επίδραση των επιμέρους δράσεων.

• Προσανατολισμός προς τη δράση

Η εμπειρογνωμοσύνη για το περιβάλλον και τα περιβαλλοντικά προβλήματα δεν είναι επαρκείς για την απόκτηση ετοιμότητας και ικανότητας για την ανάληψη δράσης σε σχέση με την αειφόρο

ανάπτυξη. Συνεπώς, ο προσανατολισμός προς τη δράση επιδιώκει την προώθηση της πρακτικής επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με τις δεξιότητες και τις ικανότητες. Με αυτή την έννοια, οι διαδικασίες μάθησης που είναι προσανατολισμένες προς τη δράση πρέπει να δεσμεύονται με συγκεκριμένα αποτελέσματα των πραγματικών δράσεων με δέσμευση για το περιβάλλον. Οι διαδικασίες αυτές αποτελούν έναν τρόπο να αλλάξει το βιοτικό επίπεδο και το περιβάλλον.

Η μαθησιακή διαδικασία που είναι προσανατολισμένη στη δράση περιλαμβάνει, εκτός από τη δράση και δέσμευση για το περιβάλλον, και αποφάσεις από τις οποίες εξαρτάται η δράση. Η ενεργός συμμετοχή στον καθορισμό των στόχων για την δράση και η διαμόρφωση της μαθησιακής διαδικασίας απαιτούν δεξιότητες που δεν μπορούν να αποκτηθούν με δραστηριότητες ρουτίνας στη συνήθη κατάρτιση. Πρόκειται για την απόκτηση αρμοδιότητας και ικανότητας να σχεδιάζονται και να οργανώνονται οι διαδικασίες εργασίας όσον αφορά τον καθορισμό των στόχων και των καθηκόντων, επαρκή αναζήτηση, εύρεση, καταγραφή και επεξεργασία πληροφοριών σχετικών με ορισμένο θέμα και ανεξάρτητων από αυτό. Εδώ περιλαμβάνεται και η δυνατότητα να προετοιμάζονται τα αποτελέσματα από την εργασία και να παρουσιάζονται προκειμένου να εκτιμηθούν.

• Προσανατολισμός προς την επίλυση προβλημάτων

Ο προσανατολισμός προς την επίλυση των προβλημάτων της εκπαίδευσης έχει ως στόχο την κατανόηση των συνδέσεων του συστήματος και της δυναμικής τους και της μεγάλης ποικιλίας των δικτύων και των αλληλεπιδράσεων. Επιπλέον, αυτός επικεντρώνεται στην κατανόηση ότι συχνά όλα τα σημαντικά χαρακτηριστικά ενός πολύπλοκου συστήματος δεν μπορούν να παρακολουθούνται και να καταγράφονται, ότι τα ατομικά χαρακτηριστικά είναι περισσότερο ή λιγότερο βαθιά διασυνδεδεμένα και δεν μπορούν να αλλάζουν, απομονωμένα το ένα από το άλλο, ότι οι επιδράσεις των αλλαγών στα πολύπλοκα συστήματα δεν είναι πάντα προβλέψιμες και μπορούν να οδηγήσουν σε ανεπιθύμητες παρενέργειες.

Ο προσανατολισμός προς την επίλυση των προβλημάτων της εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι θεμελιώδης αρχή της εκπαίδευσης για την αιεφόρο ανάπτυξη, με σκοπό την προώθηση της δυνατότητας αντιπετώπισης πολύπλοκων συστημάτων. Για παράδειγμα, η αντιμετώπιση κύκλων και κυκλικών διεργασιών διαφόρων τύπων μπορεί να είναι το επίκεντρο της εκπαίδευσης σε προσανατολισμό προς την επίλυση προβλημάτων.

• Διεπιστημονικότητα

Η διεπιστημονική εκπαίδευση απευθύνεται σε μια διεπιστημονική προσέγγιση προς τα περίπλοκα θέματα και την κατανόηση της πολυπλοκότητάς τους. Η διεπιστημονική εκπαίδευση μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί ως μια ευκαιρία για να ξεπεράστεί η μονοδιάστατη προσέγγιση, δηλαδή η διανοητική στενότητα και η μονομέρεια της εξειδικευμένης σκέψης. Αυτή θα πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο των προοπτικών κατά την αξιολόγηση των πολύπλοκων καταστάσεων και των προβλημάτων και την προώθηση μιας πιο ολοκληρωμένης άποψης σχετικά με αυτές.

• Προσανατολισμός προς την αλληλεπίδραση

Η εκπαίδευση προσανατολισμένη στην αλληλεπίδραση απευθύνεται τόσο στη συνεργασία εντός μιας ομάδας εργασίας, όσο και στη συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους, όπως περιβαλλοντικοί οργανισμοί, οργανώσεις για την προστασία της φύσης και άλλοι. Ο προσανατολισμός προς την αλληλεπίδραση προωθεί, αφενός, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων της ομάδας, δηλαδή την προθυμία και τις ικανότητες επιμοιασμού της συνεργασίας για συναφή καθήκοντα, και αφετέρου - την ικανότητα μάθησης σε δίκτυο, δηλαδή την ικανότητα συμπερίληψης διαφορετικών θέσεων για την εκπαίδευση και την πληροφόρηση, τη δημιουργία ενός δικτύου των ανεπίσημων επαφών και τη χρήση τους. Αυτό ανοίγει επίσης τη δυνατότητα να μάθουν οι μαθητές την αλληλεγγύη και την συνοχή, το οποίο είναι δύσκολο να επιτευχθεί χωρίς μακροπρόθεσμη δέσμευση. (Haan, 1998)

Σε συνεργασία με διάφορους εταίρους αποκτώνται επιστρεπτές και επικοινωνιακές δεξιότητες, όπως η διάλογικότητα, η επίλυση διενέξεων, δεξιότητες για κατάρτιση προσανατολισμένη στην αλληλεπίδραση.

Προτεραιότητες του περιεχομένου και των θεμάτων

Το Πρόγραμμα (Ατζέντα) 21 περιλαμβάνει έναν μακρύ κατάλογο των προβληματικών περιοχών, όπως η εξάλειψη της φτώχειας, η αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων, την προστασία της ατμόσφαιρας, τη βιώσιμη γεωργία, τη διατήρηση του νερού και πολλά άλλα. Η εφαρμογή της Ατζέντας 21 ή ορισμένων μερών της σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο αποτελεί θεμελιώδη στόχο στον οποίο τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει επίσης να λάβουν μέρος.

Από τη μελέτη «Αειφόρος Γερμανία» (Hoering, 2009, Compass) μπορούν να προσδιοριστούν

αντικειμενικές (τουλάχιστον για την Κεντρική Ευρώπη) προτεραιότητες, δηλαδή τομείς που πρέπει να μεταρρυθμιστούν και να αλλάξουν με προτεραιότητα στην αειφόρο ανάπτυξη. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι:

- Ενεργειακός τομέας – πιο συγκεκριμένα οι μορφές παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας·
- Κινητικότητα / οδική κυκλοφορία - ιδίως η συμπεριφορά της κινητικότητας στον τομέα του ελεύθερου χρόνου και της μεταφοράς εμπορευμάτων·
- Κατοικίες και υποδομή - συγκεκριμένα είδη κατοικιών και υλικών κατασκευής·
- Γεωργία και τρόφιμα - ειδικότερα η βιομηχανική επεξεργασία τροφίμων, η παραγωγή κρέατος και η κατανάλωση τροφίμων·
- Αλληλεπίδραση της τοπικής και παγκόσμιας ανάπτυξης - ιδιαίτερα μεταξύ της τοπικής εργασίας, της ζωής και του περιβάλλοντος και των παγκόσμιων αγορών, ιδιαίτερα στον Τρίτο Κόσμο.

Εκτός από αυτούς τους πέντε τομείς θα πρέπει να σχολιαστούν και τα τρία είδη των στρατηγικών για να κατανοηθεί η βασική έννοια της αειφόρου ανάπτυξης. Οι στρατηγικές αυτές είναι ως εξής:

- Στρατηγικές για την επιμονή - στρατηγικές και πλαίσια μόνιμου - βιώσιμου τρόπου ζωής και οικονομικής δραστηριότητας·
- Στρατηγικές για την αποδοτικότητα - στρατηγικές για τη βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση των πόρων στην οικονομική δραστηριότητα και στη διανομή·
- Στρατηγικές για την επάρκεια - Η επίδραση των κατευθυντήριων αρχών της αειφόρου διαβίωσης επί τον σύγχρονο τρόπο ζωής.

Οι στρατηγικές αυτές αποτελούν ένα είδος σχήματος για ανάλυση και αξιολόγηση, με το οποίο μπορούν να εξετάζονται οι πέντε τομείς. Όσον αφορά τη βιωσιμότητα είναι χρήσιμο όχι μόνο να αξιολογήσουμε την τρέχουσα κατάσταση, για παράδειγμα. ποιές είναι η κυρίαρχες μορφές ενέργειας, αλλά και να τις ελέγχουμε όσον αφορά στις παραμέτρους της συνέπειας, της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη έχει ως στόχο όχι μόνο τον αναπροσανατολισμό του περιεχομένου και τον διδακτικό αναπροσανατολισμό των εκπαιδευτικών διαδικασιών, αλλά και οικολογοποίηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας, του εξωραϊσμού, της χωριστής συλλογής και της μείωσης των

αποβλήτων, της μείωσης και της αποφυγής των ρυπογόνων υλικών, κ.λπ. Είναι επίσης σημαντική και η συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην ανάπτυξη διαδικασιών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Σύγχρονη κατάσταση του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης στις χώρες εταίρους

Βασικά δεδομένα

Σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης - την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική, που εξασφαλίζουν το φυσικό μέσο διαβίωσης των σημερινών και των μελλοντικών γενεών, όλες οι χώρες - εταίροι ανέφεραν ενιαίες οικονομικές, νομικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές προσπάθειες για την καταπολέμηση των βλαβερών επιπτώσεων στο περιβάλλον που προέκυψαν λόγω διαφόρων αιτιών.

- Στη Βουλγαρία: τα κύρια ζητήματα εστιάζονται στη ρύπανση της ατμόσφαιρας με βλαβερές εκπομπές από τη βιομηχανία και τον ενεργειακό τομέα, στην ποιότητα των υδάτων, στη διαχείριση των αποβλήτων, με επίκεντρο την ορθή διάθεση των βιομηχανικών αποβλήτων, στη διατήρηση της φύσης προκειμένου να διατηρηθεί το φυσικό δασικό κάλυμμα και η ποιότητα του εδάφους.

- Στην Κύπρο: η αξιοσημείωτη αλλαγή του κλίματος, η οποία επιρεάζει με τη σειρά της την παροχή νερού (χρόνια έλλειψη νερού και σημαντικές ξηρασίες) και τη βιοποικιλότητα, η ποιότητα και η ρύπανση του αέρα, οι γοργοί ρυθμοί της αύξησης της παραγωγής αποβλήτων.

- Στη Γερμανία, το κλίμα και η προστασία του περιβάλλοντος, οι πόροι και η ενεργειακή απόδοση, θεωρούνται ότι έχουν μεγαλύτερη συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, προσδίδουν προστιθέμενη αξία και για την τεχνολογική ανάπτυξη. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στους υδροηλεκτρικούς σταθμούς και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στους αυξανόμενους όγκους της κυκλοφορίας και στις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον.

- Στην Τουρκία, η χώρα έχει σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Κατέχει την 92^η θέση σύμφωνα με την τιμή του δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης. Ένα από τα κύρια προβλήματα που σχετίζονται με τα περιβαλλοντικά θέματα και την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη στην Τουρκία είναι η έλλειψη των κατάλληλων εκπαιδευτικών πόρων.

Οι περιβαλλοντικές πολιτικές

- Στη Βουλγαρία: οι θεσμοθετημένες συνταγματικές και νομικές αρχές για την προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν τη βάση για την περιβαλλοντική πολιτική της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας. Οι αρχές στις οποίες βασίζεται η προστασία του περιβάλλοντος ορίζονται στον Νόμο περί της Προστασίας του Περιβάλλοντος του 2002 (όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά το 2014). Οι αρχές αυτές εφαρμόζονται από τις αρμόδιες αρχές της εκτελεστικής εξουσίας.
- Στην Κύπρο: η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντικό στοιχείο της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Κύπρου. Μετά την προσχώρηση στην ΕΕ η πολιτική του κράτους για το περιβάλλον και η νομοθεσία έχει εναρμονιστεί με τις απαιτήσεις της ΕΕ, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων/-ου των υδάτων, του εδάφους και του αέρα, την προστασία της φύσης, τη διαχείριση των αποβλήτων και τη ρύθμιση του θορύβου.
- Στη Γερμανία: η σύγχρονη περιβαλλοντική πολιτική στη Γερμανία ελέγχεται με τη βοήθεια διαφόρων εργαλείων και στρατηγικών στόχων που παρακολουθούνται με τη χρήση ευέλικτων εργαλείων όπως νόμοι και κανονιστικές διατάξεις σχετικά με τις σύγχρονες προσεγγίσεις για την προστασία του κλίματος και την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Στην Τουρκία: Η πολιτική της Τουρκίας για το περιβάλλον είναι συγκεντρωμένη σε τρεις βασικούς τομείς, δηλαδή τα διεθνή περιβαλλοντικά θέματα, οι σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα και οι διεθνείς και περιφερειακές συμβάσεις. Κατά κανόνα, η νομοθεσία και τα άμεσα εργαλεία ελέγχου χρησιμοποιούνται περισσότερο σε σύγκριση με την άμεση εφαρμογή των οικονομικών εργαλείων.

Τα εμπόδια και οι περιορισμοί στην προστασία του περιβάλλοντος

- Στη Βουλγαρία, υπάρχουν περιοριστικοί παράγοντες και δυνητικοί κίνδυνοι στο επίπεδο των κανονιστικών ρυθμίσεων, καθώς και στην εφαρμογή του Νόμου περί της Προστασίας του Περιβάλλοντος. Τα δυνητικά προβλήματα είναι πολυδιάστατα: μακρόχρονες διαδικασίες αξιολόγησης από περιβαλλοντική άποψη των μεγάλων έργων υποδομής, ανάγκη να αξιολογηθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των μεγάλων έργων, όπως για παράδειγμα στον ενεργειακό τομέα και στην χημική βιομηχανία, δυσκολίες στην εφαρμογή αποτελεσματικών σχεδίων για την περιβαλλοντική διαχείριση, λόγω της επικάλυψης των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις άδειες, την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τις κυρώσεις των διαφόρων θεσμικών οργάνων.

- Στην Κύπρο: εφαρμόζεται μια ολοκληρωμένη και συνεκτική περιβαλλοντική πολιτική, η οποία στοχεύει στην πλήρη εκπλήρωση από το κράτος των υποχρεώσεων του προς την ΕΕ. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται ολοκλήρωση των υπουργικών αρμοδιοτήτων, επένδυση μεγαλύτερων προσπάθειών στη διάδοση πληροφοριών και βελτίωση του διοικητικού συντονισμού. Οι βασικοί περιορισμοί που αντιμετωπίζει η Κύπρος όσον αφορά την εφαρμογή της περιβαλλοντικής προστασίας επικεντρώνονται στην κλιματική αλλαγή, τη λειψυδρία, τη διατήρηση των δασών και την πολιτική για τη βιοποικιλότητα.
- Στη Γερμανία: ο καθαρός αέρας και η προστασία των υδάτων είναι οι πιο σημαντικές τομείς της επιτυχίας στη Γερμανία. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν περιβαλλοντικά προβλήματα που συνδέονται με τη ρύπανση κατά τη χρήση της γης, του εδάφους και των υπόγειων υδάτων, την απώλεια βιολογικών ειδών.
- Στην Τουρκία: παράγοντες όπως η ταχεία αύξηση του πληθυσμού, η παράνομη αστικοποίηση, η εκβιομηχάνιση και ο τουρισμός οδηγούν σε περιβαλλοντικά προβλήματα και παραβίαση της προστασίας των φυσικών πόρων με έναν υγιή τρόπο. Τα κύρια προβλήματα σχετίζονται με τη νομοθεσία, την έλλειψη κεντρικής / τοπικής οργάνωσης, προβλήματα που προκύπτουν κατά τη συμμετοχή του κοινού στη διαχείριση του περιβάλλοντος, στον κανονισμό για την περιβαλλοντική εκπαίδευση, τα έξοδα για το περιβάλλον, την ανάλυση των σφαλμάτων κατά την εφαρμογή που καθορίζεται στον περιβαλλοντικό σχεδιασμό.

Πράσινες πολιτικές παραγωγής

- Στη Βουλγαρία: η κρατική πολιτική της πράσινης παραγωγής στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνει αμφίδρομες δράσεις: ολοκλήρωση με τις αντίστοιχες τομεακές πολιτικές – για τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τη γεωργία, τον τουρισμό, τις κατασκευές, κ.λπ. και ολοκλήρωση με τις πολιτικές για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε περιφερειακό επίπεδο.
- Στην Κύπρο, οι βασικές προτεραιότητες της πολιτικής που διεξάγεται από την Κύπρο στην παραγωγή πιο οικολογικών προϊόντων και την οικολογοποίηση των διαδικασιών παραγωγής περιλαμβάνουν: τη δημιουργία και την επέκταση της περιβαλλοντικής υποδομής για την αειφόρο διαχείριση των πόρων και των αποβλήτων, την προστασία, διατήρηση και διαχείριση των

παράκτιων ζωνών, την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την εσωτερίκευση του περιβαλλοντικού κόστους.

- Στη Γερμανία, η διατήρηση της φύσης ορίζεται ως εθνικό στόχο στο άρθρου 20a του Γερμανικού Συντάγματος του 1994 και μετά. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες επικεντρώνονται σε πιο φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες παραγωγής και εξωραϊσμού που σχετίζονται με την προστασία των λεκανών απορροής και θαλάσσιου περιβάλλοντος, τον έλεγχο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου, τη φύση και την προστασία του εδάφους, την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.

- Στην Τουρκία: Τα προβλήματα της Τουρκίας στο περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη των περιοχών σχετίζονται με την οικολογική παραγωγή, με την έλλειψη οργανωμένων, επαρκών και αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με την πρόληψη της ρύπανσης, τον έλεγχο και την καταστροφή, καθώς και για τους φυσικούς πόρους και τις φυσικές αξίες της χώρας. Η νομική υποδομή δεν έχει εναρμονιστεί με τις διεθνείς υποχρεώσεις. Η γνώση του περιβάλλοντος και η σημασία του περιβάλλοντος δεν είναι επαρκώς κατανοητές σε όλους τους τομείς της ζωής. Το ίδιο ισχύει και για τα άτομα που λαμβάνουν αποφάσεις.

Η εκπαίδευση ενηλίκων σε καθαρό περιβάλλον: ορθές πρακτικές στις χώρες - εταίρους

Σύντομη ιστορική αναδρομή της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (ΠΕ)

- Στη Βουλγαρία, μπορούν να περιγραφούν τρεις κύριες περίοδοι για την ανάπτυξη της ΠΕ: πριν από το 1972, που χαρακτηρίζεται κυρίως με της ΠΕ σε σχολικό επίπεδο: 1972 - 1992 περιλαμβάνει την ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχολικών βιβλίων στον τομέα της επιστήμης, της εκπαίδευσης και της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε πανεπιστημιακό επίπεδο· 1992 - και μέχρι στιγμής: δημιουργία κρατικών εκπαιδευτικών προτύπων, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων για την ενεργειακή απόδοση, την ενημέρωση και την αναδιάρθρωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την έμφαση των εκπαιδευτικών τεχνολογιών για τον εκπαιδευόμενο στην ένταξη της διαδραστικής μάθησης. Κατά την περίοδο αυτή ξεκίνησαν και η επιστημονικές έρευνες για την ΠΕ. Επί του παρόντος, η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη είναι μια κυβερνητική πολιτική που εφαρμόζεται μέσω των ολοκληρωμένων δραστηριοτήτων του Υπουργείου Παιδείας και Επιστημών, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Υδάτων, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής.

- Στην Κύπρο: τα πρώτα βήματα της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη, και πιο συγκεκριμένα η πληρωμένη ΠΕ έγιναν στη δεκαετία του 1990. Οι προσεγγίσεις για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στους στρατηγικούς στόχους της χώρας έχουν υιοθετήσει πολύ πρόσφατα. Η Κύπρος προετοίμασε το 2007 Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για «Περιβαλλον-τική εκπαίδευση, με έμφαση στην αειφόρο ανάπτυξη». Για την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής, στην πράξη έχουν δημιουργηθεί 7 κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό χρησιμοποιούνται τα πιθανά πλεονεκτήματα από τη συμμετοχή των τοπικών μη κυβερνητικών οργανώσεων για την αειφόρο ανάπτυξη στην έρευνα και την ανάπτυξη πρακτικών και εργαλείων για την ΠΕ.
- Στη Γερμανία, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ενέκρινε το 1971 ένα πρόγραμμα που πήρε τα πρώτα εκπαιδευτικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Με τον τρόπο αυτό, η ΠΕ μετατράπηκε σε εκπαιδευτική προσέγγιση που καθιερώθηκε το 1970, η οποία έχει ως στόχο να οικοδομήσει μια υπεύθυνη στάση απέναντι στη χρήση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Στη δεκαετία του 1980 αναπτύχθηκαν πολλές έννοιες με πολύ διαφορετικούς προσανατολισμούς και στόχους. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι πλέον απαρχαιωμένη, χωρίς όραμα για την αειφόρο ανάπτυξη. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται τώρα από όλους σχεδόν τους συμμετέχοντες στην πρώην ΠΕ, σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, της επιστήμης και της πολιτικής.
- Στην Τουρκία: Η περιβαλλοντική εκπαίδευση (ΠΕ) εφαρμοσθηκε επισήμως στην Τουρκία κατά το σχολικό έτος 1992-1993, μετά την έγκριση των μαθημάτων που παραδίδονται στο πρόγραμμα για το περιβάλλον, την υγεία, την οδική κυκλοφορία από το Συμβούλιο Εκπαίδευσης και Πειθαρχίας. Ωστόσο, η ΠΕ ως ειδικό περιβαλλοντικό πρόβλημα συζητείται μόλις κατά τα τελευταία χρόνια. Προς το παρόν η ΠΕ αποτελείται από τις ακόλουθες ενότητες: ΠΕ στην τυπική εκπαίδευση (από την προσχολική έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση) και ΠΕ στην άτυπη εκπαίδευση.

Τυπική / άτυπη εκπαίδευση για το περιβάλλον:

Βουλγαρία

<i>Νομική βάση</i>	<i>Αρμόδιοι οργανισμοί</i>	<i>Εκπαιδευτικά ιδρύματα και συστήματα</i>	<i>Τάσεις και προβλήματα</i>
- Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας (1991) - Νόμος περί της εκπαίδευσης· - Άλλοι νόμοι, νομοθετικές πράξεις και κυβερνητικά διατάγματα (1997 - και προς το παρόν)·	- Εθνοσυνέλευση - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής - Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών - Εθνικός Οργανισμός Αξιολόγησης και Πιστοποίησης - Εθνική Υπηρεσία Απασχόλησης - Εθνικός Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	- Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) για άτομα άνω των 16 ετών σε κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, επαγγελματικά κολλέγια, σχολεία, λύκεια, αθλητικά σχολεία και σχολές - Συνεχιζόμενη ΕΕΚ για άτομα άνω των 16 ετών (εργαζόμενοι ή άνεργοι) ήδη εκτός του συστήματος της τυπικής εκπαίδευσης οργανωμένης σε επαγγελματικά λύκεια, σε σχολές τέχνης και αθλητικά σχολεία, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικά κολλέγια. - Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ) στο τυπικό επίπεδο εκπαίδευσης οργανώνεται σύμφωνα με το Νόμο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τις κρατικές απαιτήσεις για την πιστοποίηση της ειδικότητας «Οικολογία, προστασία του περιβάλλοντος», μέσω προπτυχιακών και	- Δημιουργία ενός εθνικού συστήματος εκπαίδευσης ενηλίκων, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους - Το σύνθημα «Η εκπαίδευση είναι για όλους» - Ανάπτυξη της εκπαίδευσης ενηλίκων ως στοιχείο της διαβίου μάθησης και προώθηση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης ενηλίκων.

		μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Η ΠΕ εφαρμόζεται και σε πανεπιστημιακά κέντρα ανοικτής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. - Ο τομέας των μη κυβερνητικών οργανώσεων προσφέρει μαθήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για την ΠΕ.	
--	--	---	--

Κύπρος

<i>Νομική βάση</i>	<i>Αρμόδιοι οργανισμοί</i>	<i>Εκπαιδευτικά ιδρύματα και συστήματα</i>	<i>Τάσεις και προβλήματα</i>
- Η νομοθετική εξουσία ασκείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων Όλες οι δραστηριότητες νομιμοποιούνται με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή / και πράξεις που	- Γραφείο Προγραμματισμού - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης - Σώμα για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων	· Ιδρύματα που παρέχουν τυπική εκπαίδευση ενηλίκων: εσπερινά λύκεια, εσπερινές τεχνικές σχολές, κέντρα ΕΕΚ μετά την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο της Κύπρου, το Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης, τα πανεπιστήμια. - Ιδρύματα που παρέχουν μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων: εκπαιδευτικά κέντρα ενηλίκων, κυβερνητικοί οργανισμοί για περαιτέρω εκπαίδευση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ιδιωτικά ιδρύματα εγγεγραμμένα στο Υπουργείο Παιδείας.	Προώθηση της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης· - Εκσυγχρονισμός των μεθόδων διδασκαλίας και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων· - Αύξηση των ευκαιριών που προσφέρονται στους νέους· - Βελτίωση των

εγκρίνονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων., · Δεν υπάρχει ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση ενηλίκων και την προαιρετική εκπαίδευση Δεν υπάρχει ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση ενηλίκων και την προαιρετική εκπαίδευση		- Ιδρύματα που προσφέρουν (συνεχιζόμενη) ΕΕΚ σε εκπαιδευτικά κέντρα ενηλίκων, κυβερνητικοί οργανισμοί για περαιτέρω εκπαίδευση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, εγγεγραμμένα ιδιωτικά ιδρύματα. - Δημόσια ιδρύματα / μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και υπουργεία, οι κοινωνικοί εταίροι παρέχουν ένα ευρύ φάσμα τυπικών ή άτυπων δραστηριοτήτων κατάρτισης για ενήλικες. –	δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών· - Διεξαγωγή μελετών σκοπιμότητας για τη λειτουργία των δημόσιων σχολείων επαγγελματικής κατάρτισης σε όλη τη ζωή· - Προώθηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη της ΕΕΚ· - Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων για την ΕΕΚ.
--	--	---	---

Νομική βάση	Αρμόδιοι οργανισμοί	Εκπαιδευτικά ιδρύματα και συστήματα	Τάσεις και προβλήματα
- Επίσημη Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ): από το 1996, πάνω από 130 κανονισμοί της κατάρτισης έχουν εηκριθεί ή τροποποιηθεί ώστε να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις για την περιβαλλοντική εκπαίδευση. - Άτυπη ΠΕ: δεν υπάρχει καμία ρύθμιση σε ομοσπονδιακό επίπεδο. - Νόμοι για την εκπαίδευση ενηλίκων υπάρχουν σχεδόν σε όλα τα ομόσπονδα	- Σήμερα, περισσότερες από 100 οργανώσεις έχουν ενωθεί υπό την αιγίδα της οργάνωσης «Γερμανική Ένωση για την Προστασία της Φύσης» (Deutscher Naturschutzring)	<u>Επίσημη περιβαλλοντική εκπαίδευση:</u> - Λύκεια, κολέγια και επιστημονικά ιδρύματα· Υπάρχουν περισσότερες από 500 σειρές μαθημάτων για το περιβάλλον στα ειδικευμένα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στα πανεπιστήμια. <u>Άτυπη περιβαλλοντική εκπαίδευση:</u> - Περίπου το 70% των διαδικασιών της εκπαίδευσης ενηλίκων πραγματοποιούνται εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων· - Υπάρχουν περίπου 4600 πανεθνικά ιδρύματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης: προστασία του περιβάλλοντος και οικολογικά σημεία: το Εθνικό Πάρκο, η Φυλαγμένη Περιοχή «Βιόσφαιρα», το Φυσικό Πάρκο, εκπαιδευτικά κέντρα για τη Διατήρηση της Φύσης· αγροτόσπιτα που χρησιμοποιούνται για τα μαθήματα, για σύντομες επισκέψεις και και δασικά σπίτια της νεολαίας· δασικά σχολεία και	Διδακτικά προβλήματα σε πανεπιστημιακό επίπεδο· · Εννοιολογικά προβλήματα· · Διοικητικά προβλήματα. Από το 1994 ξεκίνησε ερευνητικό πρόγραμμα, υποστηριζόμενο σε ομοσπονδιακό επίπεδο, για την κατάρτιση εκπαιδευτικών που αντιμετωπίζει ορισμένα από αυτά τα προβλήματα.

κρατίδια.		νηπιαγωγεία· σχολικά αγροκτήματα και εργαστήρια υπαίθρου· Ακαδημία για το περιβάλλον.	
-----------	--	---	--

Τουρκία

Νομική βάση	Αρμόδιοι οργανισμοί	Εκπαιδευτικά ιδρύματα και συστήματα	Τάσεις και προβλήματα
- Το άρθρο 56 του τουρκικού Συντάγματος αναφέρει ότι «ο καθένας έχει το δικαίωμα να ζει σε ένα υγιές και ισορροπημένο περιβάλλον» - Ο Περιβαλλοντικός Νόμος (1983) - Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Περιβάλλον της Τουρκίας - Το Πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και του Υπουργείου	· Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Διεύθυνση υπεραστικής αστικοποίησης· - Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων· - Το Υπουργείο Δασών και Υδατικών Υποθέσεων και οι υπεραστικές διευθύνσεις	Η κατάρτιση ενηλίκων για τη βιομηχανία διεξάγεται από υπαλλήλους του Γραφείου Περιβάλλοντος, της μονάδας Διαχείρισης του Περιβάλλοντος και συμβουλευτικές εταιρείες για την προστασία του περιβάλλοντος, - Η εκπαίδευση διεξάγεται σε εκπαιδευτικά κέντρα από εμπειρογνώμονες σε θέματα που εγκρίθηκαν από το Υπουργείο, όπως η διαχείριση των απορριμμάτων από συσκευασίες, έλεγχος της ρύπανσης των ιδάτων, έλεγχος των ιζημάτων, αποβλήτων, αρχές καθαρισμού των λυμάτων, διαχείριση της ρύπανσης του εδάφους, διαχείριση των στερεών αποβλήτων, διεθνή μεταφορά επικίνδυνων ουσιών (ADR), κ.λπ .	- Οι παράγοντες που επηρεάζουν την κατάσταση του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης είναι η έλλειψη ευαισθητοποίησης και η ρύπανση του περιβάλλοντος. - Οι προτεραιότητες σε εθνικό επίπεδο της εκπαίδευσης ενηλίκων για το περιβάλλον είναι τα στερεά απόβλητα, τα λύματα, και η ενεργειακή απόδοση. - Η κοινωνία δεν λαμβάνει υπόψη το περιβάλλον κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων παραγωγής και κατανάλωσης. - Παράγοντες που οδηγούν σε

Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων (2014)			περιβαλλοντικά προβλήματα: ο πληθυσμός, η αστικοποίηση, η εκβιομηχάνιση.
--	--	--	--

Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών ενηλίκων: Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ) / Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ)

Χώρα - εταίρος	Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ) - ανάπτυξη, υλοποίηση, εφαρμογή	Δομή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ)	Αναφορά στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ)	Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) εναντίον των εθνικών συστημάτων αξιολόγησης
Βουλγαρία	– Το Βουλγαρικό Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων για τη δια βίου Μάθηση (Βουλγαρικό πλαίσιο προσόντων - ΒΠΠ) εγκαινιάστηκε επίσημα με την υπ' αριθ. 96 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της 02-02-2012 - Η εκτέλεση του ΒΠΠ	- Το ΒΠΠ αποτελείται από οκτώ επίπεδα με επιπλέον προπαρασκευαστικό επίπεδο (το λεγόμενο επίπεδο «μηδέν» του ΕΠΠ που καλύπτει την προσχολική εκπαίδευση). - Για την περιγραφή του ΒΠΠ έχουν ληφθεί υπόψη τα επίπεδων του ΕΠΕΠ και οι περιγραφείς του QF-EHEA:	- Το ΒΠΠ συσχετίζεται με το ΕΠΠ και πιστοποιήθηκε ανεξάρτητα σύμφωνα με QF-EHEA το 2013 - Στο ΒΠΠ η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) καλύπτει τα επίπεδα 2 έως 5. Ξεκινά από το επίπεδο 2, μαζί με το πιστοποιητικό πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.	- Το 2011 εγκρίθηκε ένα νέο αναθεωρημένο μοντέλο του προτύπου της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, βασισμένο στις αρχές του ECVET μέσω της αναθεώρησης των υφιστάμενων προτύπων EEK από διάφορους επαγγελματικούς τομείς. - Το νέο μοντέλο εφαρμόζεται

	συντονίζεται από το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών με τα σημεία επαφής της Διεύθυνσης Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Συνεργασίας σε αυτό το υπουργείο.	- Τόσο θεωρητικές όσο και πραγματικές γνώσεις· - Τόσο γνωστικές, όσο και πρακτικές δεξιότητες· - Ευρύτερες αρμοδιότητες.	Τα επίπεδα 3 και 4 περιλαμβάνουν «το δεύτερο και το τρίτο επίπεδο προσόντων στην επαγγελματική εκπαίδευση και τη γενική εκπαίδευση». Το επίπεδο 5 αποτελείται μόνο από ΕΕΚ – «τέταρτο επίπεδο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης» (για τους πιο προχωρημένους). Η Εκπαίδευση Ενηλίκων καλύπτει το επίπεδο 3 και τα ανώτερα επίπεδα.	σε 20 πιλοτικά επαγγέλματα και αποτελεί τη βάση για τις νέες ενότητες εκπαιδευτικών σχεδίων και προγραμμάτων κατάρτισης για όλα τα προσόντα στα συστήματα αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
Κύπρος	- Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου του 2008 για τη δημιουργία Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ). - Πρώτη έκθεση αναφοράς – 06/2014, τελική έκθεση – 02/2015	- Εγκρίθηκε η δομή του ΕΚΡ με επίπεδα αναφοράς η οποία αντικατοπτρίζει τα κύρια χαρακτηριστικά του εθνικού συστήματος προσόντων. - Όλα τα επίπεδα περιγράφονται από τους	Προτύπα για τα προσόντα της ΕΕΚ - Κατά την περίοδο 2006-09, 5 πρότυπα για τα προσόντα της ΕΕΚ για το επίπεδο 2. - Κατά την περίοδο 2007-15, αναμένεται να αναπτυχθούν	- Η διαδικασία ανάπτυξης και εφαρμογής του ECVET στην Κύπρο ως ένα πιστωτικό σύστημα που βασίζεται στην ικανότητα ξεκίνησε τον 09/2011, όταν η επιτροπή εργασίας έθεσε αυτό το

	- Αναπτυχθηκε ένα σύστημα των επαγγελματικών προσόντων (ΣΕΠ), ως αναπόσπαστο, αλλά ξεχωριστό μέρος του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ)· αυτό είναι το πρώτο βήμα για την εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. - Το ΕΠΠ δεν λειτουργεί ακόμα σύμφωνα με το τμήμα εξυπηρέτησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η περίοδος δοκιμής του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ) είναι μεταξύ 09/2015 - 05/2016	περιγραφείς των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, που διατυπώνονται ταυτόχρονα για σαφή ορισμό της προόδου από το ένα επίπεδο στο άλλο. - τα προσόντα της ΕΕΚ κατατάσσονται από το επίπεδο 3-7 του ΕΠΠ.	80 νέα πρότυπα (67 είναι ήδη διαθέσιμα). Αξιολόγηση και πιστοποίηση των προσόντων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης - 3 φάσεις: διάγνωση των γνώσεων και ικανοτήτων, αξιολόγηση και πιστοποίηση.	ζήτημα. - Το 2013 σχεδόν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς - δημόσιοι και ιδιωτικοί βρίσκονται σε επαφή για να ενθαρρύνουν τη χρήση των εγγράφων Europass και να τα καταστήσουν προσβάσιμα σε όλους τους πολίτες.
Γερμανία	- Η τελική συμφωνία για το συνολικό εθνικό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων	- Το ΕΠΠ ορίζει 8 επίπεδα που μπορούν να εξομοιωθούν με τα οκτώ επίπεδα του	- Προβλέπεται να ανακοινωθεί το ΕΠΕΠ / ΕΠΠ, χαρτογραφώντας όλα τα νέα	- Δεν υπάρχει ακόμα πιστωτικό σύστημα στην επαγγελματική εκπαίδευση

	για τη διά βίου μάθηση που βασίζεται στα μαθησιακά αποτελέσματα (Deutscher Qualifikationsrahmen, DQR = γερμανική NQF (ΕΠΠ)) εγκρίθηκαν τον Μάρτιο του 2011. - Το ΕΠΠ εισήχθη την 1^η Μαΐου του 2013 - Προς το παρόν, τα προσόντα της γενικής εκπαίδευσης (π.χ. απολυτήριο, «Πτυχιούχος») δεν περιλαμβάνονται στο πλαίσιο.	ΕΠΕΠ. Το ΕΠΠ λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του γερμανικού εκπαιδευτικού συστήματος και συμβάλλει στην εύλογη αξιολόγηση και τη συγκρισιμότητα των γερμανικών τίτλων στην Ευρώπη. - Το ΕΠΠ ανατεθεί το επαγγελματικό προσόν στην γενική εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη τριτοβάθμια εκπαίδευση.	πιστοποιητικά επαγγελματικών προσόντων στο μέλλον. Κατ'αρχάς, θα πρέπει να γίνουν οι αναγκαίες διοικητικές προσπάθειες σε διάφορους τομείς της εκπαίδευσης· αυτό θα γίνει σταδιακά, από το 2014 .. - Το ΕΠΠ έχει προκαταρκτικό χαρακτήρα φύσεως, και όχι ρυθμιστική λειτουργία. - Η επίτευξη ορισμένου επιπέδου του ΕΠΠ δεν σημαίνει αυτόματα απόκτηση πρόσβασης σε κάθε «επόμενο επίπεδο».	και κατάρτιση (EEK) , το οποίο θα διευκολύνει την αναγνώριση της άτυπης και της αυτοτελούς μάθησης. - Ο ορισμός των προτύπων και των διαδικασιών για την απόκτηση πιστώσεων και η περιγραφή τους μπορεί να βρεθεί στο «Εγχειρίδιο του Εθνικού Πλασίου Προσόντων». - λειτουργικό σύστημα στην τυπική εκπαίδευση. - Ανάπτυξη προτάσεων και διαδικασιών για να συμπεριληφθούν τα αποτελέσματα της άτυπης και της αυτοτελούς μάθησης.
Τουρκία	Όργανο επαγγελματικών προσόντων που διορίστηκε για τη δημιουργία του	Το QFT περιλαμβάνει όλες τις αρχές εκπαίδευσης που αποκτώνται μέσω γενικών	- Το QFT είναι συμβατό με το ΕΠΕΠ, το οποίο συντονίζεται από το Εθνικό Κέντρο	- Το σύστημα ECTS συνδυάζεται με το εθνικό σύστημα ταξινόμησης στην

	Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Προπαρασκευαστική Επιτροπή για τη δημιουργία του πλαισίου προσόντων στην Τουρκία (QFT), σχεδιασμένο σύμφωνα με το ΕΠΠ (08/10). - Το εθνικό σύστημα επαγγελματικών προσόντων έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται? - ορίστηκαν τα τεχνικά και τα επαγγελματικά πρότυπα και προσόντα. Μετά από αυτά τα πρότυπα ακολουθεί διαπίστευση, έλεγχος, άδεια, αξιολόγηση και πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων.	επαγγελματικών και ακαδημαϊκών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες τρόπους εκπαίδευσης εκτός από την πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. - Το QFT έχει μια δομή που αποτελείται από τα επίπεδα και τις περιγραφές των επιπέδων. - Το QFT καλύπτει τόσο τα εθνικά προσόντα της ΕΕΚ, όσο και τις ικανότητες, τις δοκιμές και τους κανονισμούς πιστοποίησης.	Συντονισμού – Όργανο Επαγγελματικών Προσόντων. - Τα 8 επίπεδα στο QFT καθορίζονται μέσω περιγραφών του επιπέδου που συντηρείται από τον τύπο των προσόντων. Οι τύποι των προσόντων καθορίζονται από ειδικούς παράγοντες για κάθε τύπο. - Από τον Μάιο του 2015 το Όργανο Επαγγελματικών Προσόντων δημοσίευσε συνολικά 274 εθνικά προσόντα σε 12 τομείς.	Τουρκία.
--	---	--	---	----------

Ειδικές εθνικές στρατηγικές και προγράμματα για καθαρό περιβάλλον / αειφόρο ανάπτυξη

Όλες οι χώρες εταίροι έχουν παρουσιάσει τις βασικές εθνικές / περιφερειακές στρατηγικές τους και τα αντιστοιχα σχέδια και προγράμματα για την πραγματοποίησή τους, συνδεδεμένα με τις δημόσιες πολιτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη: πρόληψη και μείωση της ρύπανσης και των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία· ευαισθητοποίηση του κοινού· διατήρηση, αποκατάσταση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος· ενσωμάτωση της προστασίας του περιβάλλοντος με τις τομεακές προσεγγίσεις / περιφερειακή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Επιλογή των βασικών προσόντων για τους εκπαιδευτές ενηλίκων στον τομέα του καθαρού περιβάλλοντος.

Με βάση τις εθνικές έρευνες που διεξήχθησαν ακολουθώντας τους επαγγελματικούς τομείς / τις ειδικές αρμοδιότητες για τους επαγγελματίες στην παροχή εκπαίδευσης για ενήλικες επιλέχθηκαν ως εξής:

Επαγγελματικοί τομείς και ειδικές ικανότητες / πράσινες δεξιότητες			
Οι εκπαιδευτικοί στην επαγγελματική κατάρτιση στην ΕΕΚ και καθηγητές στο ΚΕΠ κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης για ενήλικες	Άλλοι εκπαιδευτικοί που παρέχουν κατάρτιση σε ενήλικες	Ειδικοί στη διαχείριση, την κατάρτιση και την ανάπτυξη του προσωπικού και στην ανάπτυξη της σταδιοδρομίας, διευθυντικά στελέχη στην εκπαίδευση, ειδικοί επί των εκπαιδευτικών μεθόδων	Διευθυντές στον τομέα της εκπαίδευσης· Άλλο διαχειριστικό προσωπικό σε ιδρύματα που εκπαιδεύουν ενήλικες· Μη παιδαγωγικό διοικητικό προσωπικό
Επαγγελματικοί τομείς			

○ Βιολογία ○ Χημεία ○ Οικολογία ○ Οικολογική μηχανική ○ Πολιτική μηχανική	○ Επιστήμη / εκπαίδευση	○ Περιβαλλοντική Ηθική ○ Δημόσια Υγεία ○ Νομοθεσία	○ Διοίκηση ○ Δημόσιες Σχέσεις ○ Οικονομολογία
---	---	--	---

Εθνική υποστήριξη και αξιολόγηση όσον αφορά τις καινοτομίες, την επιτυχία και την βιωσιμότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων

Χώρα	Καινοτομία, επιτυχία και βιωσιμότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων - εθνική στήριξη
Βουλγαρία	Ο κύριος στόχος του Εθνικού Προγράμματος για την Ανάπτυξη της Βουλγαρίας 2020 είναι η εξασφάλιση δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου, ευκαιριών για καινοτομίες, προσαρμοστικότητας στις αλλαγές στη φύση της εργασίας και πλήρους κοινωνικής ένταξης. - Εθνική Στρατηγική του Προγράμματος για τη Δια Βίου Μάθηση (2014 - 2020) δημιουργεί ένα στρατηγικό πλαίσιο στη βάση της εταιρικής συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των διάφορων επιπέδων και τομέων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των επιστημονικών ερευνών. - Ισότητα της τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, άτυπη εκπαίδευση και άτυπη μάθηση με την εισαγωγή ενός συστήματος πιστοποίησης με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα.
Κύπρος	Βελτίωση και ανάπτυξη της εκπαίδευσης για ενήλικες, μέσω: - Δημιουργία μιας κεντρικής αρχής για την εκπαίδευση ενηλίκων για τη βελτίωση των διοικητικών / οργανωτικών συστημάτων της δομής· - Νομοθεσία για την κατάρτιση και τη βελτίωση της εκπαίδευσης μέσω δια βίου μάθησης για τους ενήλικες· - συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των υπαλλήλων και των εθελοντών, που ευθύνονται για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης στα κέντρων ενηλίκων·

	· Επίσημη αναγνώριση της εκπαίδευσης ενηλίκων ως αναπόσπαστο τμήμα του εκπαιδευτικού συστήματος.
Γερμανία	Για να διασφαλιστεί ότι τα κράτη και οι μεμονωμένοι μαθητές μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τα πλεονεκτήματα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, τρία κύρια θέματα θα πρέπει να τηρούνται στο επίκεντρο: - Ορατότητα: να διασφαλίσει ότι τα επιπεδα του NQF και του EQF εμφανίζονται σε όλα τα νέα πιστοποιητικά, πτυχία / διπλώματα και στα έγγραφα Europass ή σε Βάσεις δεδομένων για τα προσόντα? - Σχέση με άλλες πολιτικές: π.χ.. σε σχέση με την επικύρωση, τη διαβούλευση, τη μεταρρύθμιση στα εκπαιδευτικά προγράμματα και στις κανονιστικές διατάξεις για τη μεταφορά πιστώσεων - Σύνδεση με την αγορά εργασίας: Το άνοιγμα του NQF για εξωτερικά προσόντα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα, θα προωθήσει το διάλογο μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας.
Τουρκία	Τα υπουργεία στην Τουρκία και τα πανεπιστήμια θα συνεχίσουν να παρέχουν εθνική στήριξη και κατάρτιση στην ανάπτυξη, την επιτυχία και τη βιωσιμότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων. Αυτές υποστηρίζονται από θεσμικά όργανα όπως το Συμβούλιο Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας της Τουρκίας (TUBITAK), ο Οργανισμός Ανάπτυξης Νοτίου Αιγαίου (GEKA) και τα θεσμικά όργανα που υποστηρίζουν τη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές (ARDSI), τα οποία παρέχουν οικονομική υποστήριξη σε επιλεγμένα καινοτόμα και βιώσιμα σχέδια.